

DAO-Årsmødet fredag d. 1. marts 2019

Bestyrelsens beretning v. formanden, gdr. Bjarne Larsen, FUGDAL

Indledning

Efter 2017 med god indtjening i svineproduktionen blev 2018 et tydeligt bevis på, at situationen hurtig kan ændres fra plus til minus. Stigende konkurrence på verdensmarkedet og stigende kornpriser resulterede i et stærkt forringet bytteforhold mellem produkter og råvarer, som gav os den laveste indtjening i flere år og langt fra balance i økonomien.

Selv om vores produkter hører til det ypperste hvad angår ressourceforbrug, dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og medicinforbrug, kniber det gevaldigt med at få betaling for topkvalitet på verdensmarkedet, som vi i høj grad er afhængig af.

Når der så laves strategier for øget dyrevelfærd (hele haler, bedøvelse før kastration m.m.), som øger vores omkostninger, kan man godt komme i tvivl om vi på sigt kan opnå tilstrækkelig konkurrence kraft. Det er i hvert fald nødvendigt, vi får ekstra betaling for øgede forbruger- og myndighedskrav.

Helt aktuelt befinder vi os i en periode med meget ringe indtjening og et politisk klima der er præget af et nært forestående folketingsvalg, som giver os mere modvind end medvind.

Forhåbentlig vil modvinden lægge sig efter et veloverstået valg. Og hvem ved om der er en ny æra på vej, efter der tilsyneladende er opstået en alliance mellem Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening??

DanBred - stadig turbulent

Det er nu snart 1½ år siden det stod klart, at en gruppe af vores kolleger ikke ønskede at fortsætte i det etablerede system. Det var deres valg at gå egne veje og det må vi respektere. Men det er frustrerende, at vores tidligere kolleger har fået så megen medvind, som det er tilfældet. De er kvit og frit løbet med en væsentlig del af vores fælles ejendom, som de har kunnet implementere i deres nye avlsselskab, og jeg synes det er endnu mere frustrerende, at det er sket med accept og opbakning fra en væsentlig del af danske svineproducenter. Endelig er det meget beklageligt, at den juridiske beskyttelse af vores værdier var i så dårlig forfatning, som den har vist sig at være. Konkurrence på avlsmarkedet og nye vinkler på avlen er i orden, men det er ikke i orden at

nogle kan køre på frihjul og ikke bidrage til fællesskabet, når man vil nyde godt af de landvindinger fællesskabet opnår. Desværre er der sikkert mange svineproducenter, som ikke er bevidste om, hvor meget genafgifterne i tidens løb har bidraget til den høje effektivitet og det høje vidensniveau svineproduktionen er i besiddelse af. Helt ærligt peger ansvaret måske ind mod os selv. Har vi været for dårlige til at kommunikere problemstillingen ud til producenterne??

Vores nye handelsselskab DanBred P/S har nu også kørt i godt og vel et år. Som leverandører til selskabet er vi meget bevidste om, at der har været mange opgaver og udfordringer at løse for alle medarbejdere i selskabet. To virksomheder med forskellig kultur og hver sin geografiske placering, har krævet mange omstillinger og tilpasninger, og samtidig har man skullet opbygge nye relationer mange steder i udlandet samtidig med man er blevet mødt af meget stærk konkurrence i et presset marked, ikke mindst fra vores tidligere kolleger.

Et nyt tiltag med ansættelse af en leverandørombudsmand hilser vi velkommen. Vi ser frem til han kan skabe en god dialog mellem parterne og forbygge evt. tvister.

Driften af DanBred P/S skal stadig udvikles og justeres, og for at opnå virkelig succes, er det nødvendigt med stor opbakning og fælles fodslaw fra ejerkredsen, leverandørerne, medarbejderne og ikke mindst kunderne i ind- og udland. Med den brede ejerkreds DanBred P/S har, nemlig LFS, DBI og Danish Agro vil der sikkert altid være risiko for at der er forskellige holdninger til hvorledes virksomheden skal drives, og hvordan overskudet skal fordeles. Som leverandører til selskabet er det tvingende nødvendigt, at vi får en afregning for vores dyr der sikrer, at vi kan holde vores virksomheder flydende. Det må selskabets investorer have forståelse for, for uden leverandører intet salgsselskab.

Det er derfor vigtigt, at der kontinuerlig er en positiv dialog ejerkredsen imellem, og at der i en lavprisperiode, som vi befinder os i nu, kanaliseres så meget som overhovedet muligt af omsætningen ud til os.

Vores forening Dan Avl Opformering

I beretningen på sidste årsmøde refererede jeg fra strategimødet vi afholdt i januar 2018. Jeg vil her repetere de hovedpunkter det blev besluttet foreningen bør beskæftige sig med fremover:

- Varetage de "rene" opformeringsbesætningers interesser
- Være medlemmernes "fagforening" ved tvister
- Forhandle og påvirke avlsmål og rettigheder direkte med L&F Svineproduktion
- Forhandle om prissætning på LY-polte til eksport
- Forhandle vilkår i Leverandøraftalen
- Arbejde med medarbejderudvikling

Emnerne blev diskuteret, og det resulterede i følgende mulige scenarier:

- DAO fortsætter som en selvstændig forening som hidtil
- Bestyrelsen tager kontakt til DSA om evt. nærmere samarbejde
- Bestyrelsen udarbejder et forhandlingsoplæg vedr. områder, vi ønsker at samarbejde om
- Bestyrelsen indleder forhandling med DSA om evt. sammenlægning af de to foreninger.

En afstemning blandt deltagerne viste klart flertal for de to sidste scenarier.

Hen over foråret 2018 havde bestyrelsen flere møder med DSA. De to foreninger enedes om at udbygge det fremtidige samarbejde med henblik på en sammenlægning en gang i fremtiden. Første skridt blev etablering af et fælles forhandlingsudvalg med følgende kommissorium:

DSA og DAO etablerer et fælles forhandlingsudvalg som skal arbejde for, at der opnås bedst mulige resultater i forhandlinger med LFS, DanBred P/S og andre parter der har indflydelse på avls- og opformeringsbesætningernes produktionsbetingelser og økonomiske forhold. Forhandlingsudvalget skal desuden sikre at der i væsentlige sager, med udbredt fælles interesse tales med en stemme.

Udvalget besættes med fire medlemmer, to fra DSA og to fra DAO. Foreningerne

vælger selv, hvem de ønsker repræsenteret i udvalget. DSA og DAO som selvstændige foreninger udpeger selv deres repræsentation i udvalget efter respektive årlige generalforsamlinger / bestyrelseskonstitueringer. Suppleres med DSAs direktør og DAOs sekretær.

P.t. består udvalget af Susanne Jeppesen, Esben Graff, Birgitte Natorp og Bjarne Larsen.

Ud over det fælles forhandlingsudvalg har vi besluttet at vores sekretariat skal arbejde tættere sammen om bl.a. medlemsorienteringer og analyse af omkostninger ved fremstilling af avlsdyr.

Salg af LY/YL-polte.

I 2018 er der solgt 311.995 krydsningspolte fra danske opformeringsbesætninger. Heraf er 195.559 solgt i Danmark og 116.436 er eksporteret. Dvs. eksporten kun udgør 37 pct. mod 42 pct. I 2017. Det tyder på vi har tabt markedsandele på eksportmarkedet.

	2018	Pct.	2017
Polte fra DK til DK	195.559	101	194.497
Polte fra DK til udl.	116.436	82	141.912
Polte fra DK i alt	311.995	93	336.409

Søer i besætninger med hjemmeavl-/genforsyningsaftale

År	DK	Udland
2014	3.334	578.065
2015	32.192	726.228
2016	59.406	815.696
2017	67.788	1.044.228
2018	320.000	858.000

Den markante stigning fra 68.000 til 320.000 skyldes omlægning af genafgift fra sædafgift til en afgift pr. årssø.

Opgørelse af søer i opformering.

Der er i alt 36.653 søer i opformering, hvoraf 20.550 eller 56 pct. står i rene opformeringsbesætninger.

Opformerings søer i alt	36.653
Heraf i rene opf. besætninger	20.550
I avlsbesætninger eller drevet af avlere	16.103
Rene opf. søer i pct. af total	56,1

Nye udbydere af avlsdyr.

Efter at vi i en årrække kun har skullet konkurrere indbyrdes på hjemmemarkedet, er der pludselig fire avlsselskaber på det danske marked. Der er for nylig afholdt to møder for avlsdyrkøbere, hvor de fire aktører fik lejlighed til at præsentere deres produkter.

Man kan godt blive lidt stødt over, at man i reklamerne for et af møderne nærmest hængte DanBred ud for den succes, vi har med avl for større kuld. Det kan selvfølgelig diskuteres hvor stor vægtning de enkelte avlsmål skal have, men der er ingen tvivl om at LG5 har været og er et af vores største fortrin indenfor svineavl i mange år, og vi har jo allerede reduceret vægtningen på LG5 væsentligt til kun 9 pct. af de samlede avlsmål.

Selv om vi en gang i mellem får kritik for meget store kuld, er der ingen tvivl om, at farestaldspersonalet ude i produktionsbesætningerne med tiden er blevet bedre til at håndtere store kuld og holde dødeligheden i diegivningsperioden i ave. Der er næppe nogen professionel smågriseproducent, der ønsker at vende tilbage til 15-16 levendefødte grise pr. kuld.

Det er jo især TopigsNorsvin der skiller ud i denne sammenhæng. De to øvrige selskaber bygger jo indtil videre på det samme genetiske grundlag som os, de har bare ikke den samme dokumentation på dyrenes præstationer.

I konkurrencen med de nye aktører skal vi netop slå på vi har dokumentation på hver enkelt dyr ud

fra dets index, hvor de øvrige selskaber mere eller mindre kan sammenlignes med lukkede foderblandinger.

Når vi diskuterer vægtning af avlsmål og evt. nye avlsmål, er det vigtigt vi som nu har en høj grad af økonomisk vægtning, men vi skal nok også invitere kunderne med og lytte til deres ønsker og krav.

På de tidligere nævnte præsentationsmøder, var der afstemning blandt deltagerne, hvor vægtningen af en række egenskaber kom frem:

1. Grisenes sundhed, hvad foretrækker I?
  - a. Resistens over coli 8 pct.
  - b. Generelt mindre behov for antibiotika 88 pct.
  - c. Modstandskraft mod PRRS 4 pct.

2. Søernes præstationer. Hvad skal prioriteres højst?
  - a. Større mælkeydelse 37 pct.
  - b. Flere patter 21 pct.
  - c. Mere holdbare søer 42 pct.

3. Kuld størrelse. Hvilken vej skal vi?
  - a. Flere totalfødte 9 pct.
  - b. Fastholde nuværende niveau 67 pct.
  - c. Færre totalfødte grise 23 pct.

4. Grise i vækst. Hvad skal prioriteres højst?
  - a. Kødprocent 1 pct.
  - b. Foderudnyttelse 60 pct.
  - c. Mindre navlebrok 23 pct.
  - d. Ens voksende grise 17 pct.

For at få et nøgternt billede af hvad de enkelte avlsselskaber kan præstere, mener jeg det er relevant at teste dem mod hinanden. Noget i stil med den tyske Warentest, som danske avlsvirksomheder deltog for nogle år siden, og som gav os et kæmpe boost på det tyske marked. Det er min opfattelse vi kunne komme styrket ud af en sådan test.

Produktionsmæssige udfordringer

Jeg vil nævne to faktorer, der vil give mindst lige så store vanskeligheder i opformerings-

besætningerne som i produktionsbesætningerne. Det drejer sig om hele haler og udfasning af zinkoxid i fravænningsfoderet.

Selv om vi generelt har ret lange haler på vores polte og har erfaring i at håndtere dem, frygter jeg overgang fra lange haler til hele vil volde problemer, ikke mindst hos galtgrisene, som jo helst skal opstaldes som slagtesvin. Forhåbentlig kan vi blive imødekommet med dispensationer når det bliver nødvendigt.

Senest juni 2022 er det slut med komme 2500 ppm zink i fravænningsblandingerne. Som det ser ud nu, vil det uden tvivl øge antibiotikaforbruget til nyfravænnede grise, og det skal vi nok få på puklen for af politikere og den offentlige opinion. Vi hilser det velkommen, at L&F Svineproduktion har en række forskningsaktiviteter i gang for at finde løsninger til at undvære det høje zinkindhold. Bl.a. afholder LFS en international "Zero Zink Summit" i juni 2019.

Smittebeskyttelse og reinfektionsforsikring

Alle os, der driver opformeringsbesætninger, kender til frygten for reinfektion og de fleste har oplevet reinfektion i deres besætning. Det er en meget stor psykisk og økonomisk belastning. Større afstande mellem svinebesætninger reducerer ganske vist smitterisikoen, men bør vi ikke hjælpe hinanden endnu mere?? Der er jo ingen tvivl om at høj sundhedsstatus er en forudsætning for at vinde markedsandele, og et væsentligt grundlag for økonomisk succes. Selv om vi på landsplan er nede på omkring 3000 ejendomme med svineproduktion, er der stadig alt for mange luftbårne reinfektioner. I flere omgange har forsikring af besætningerne været diskuteret, og nogle af vores kolleger er allerede forsikrede. Men forsikringspræmien og selvrisikoen er så ofte så høj, at forsikring ikke er interessant.

Hvis de midler der bruges på saneringer i det røde system og til vacciner i produktionsbesætninger blev investeret i "sundhedsprogrammer" organiseret af fællesskabet, kunne risikoområder saneres for en række specifikke sygdomme til gavn for alle typer besætninger. Jeg er klar over det er en meget ambitiøs plan, men perspektivet er fantastisk: Sunde dyr, høj grad af dyrevelfærd, bedre økonomi og ikke mindst bedre omdømme.

Jeg er klar over der er mange indvendinger mod projektet, men det kan lade sig gøre at udrydde

sygdomme. Aujeszky, som vi udryddede i 80'erne er et godt eksempel på fælles indsats og succes.

Afrikansk svinepest

Nu vi er ved sygdomme, er det nærmest nødvendigt at nævne Afrikansk svinepest. Når sygdommen kan springe fra Polen til Belgien, er der også en potentiel risiko for det kan slå ned i hos os. Det er et lyspunkt, at den har kunnet begrænses til vildsvin i Belgien og de ikke har flyttet sygdommen til Frankrig eller Tyskland.

Der bliver heldigvis gjort meget for at holde AFS ude af Danmark med vask af grisetransportere, hegn ved grænsen, nedskydning af vildsvin, information på rastepladser m.v.

Men der ligger også et stort ansvar hos os og vores medarbejdere for hver eneste dag at beskytte vores besætninger.

Sundhedskontrol

Den 1. september tog Laboratorium for Svinesygdomme en anden analyse for mycoplasma i brug, fordi den tidligere anvendte analyse ikke længere kunne produceres hos DTU Veterinærinstituttet.

Selv om analysen blev testet grundigt før ibrugtagning, opstod der desværre en markant stigning i antal reagerer, som heldigvis hovedsagelig viste sig at være falsk positive. Det er meget beklageligt når noget sådan forekommer. Især for os besætningsejere er det belastende, og jeg må appellere til at nye analysemetoder bliver grundigere testet inden de bliver rullet ud i besætningerne.

Falsk positive reagerer p.g.a. vaccination har igen givet en af vore kolleger store omkostninger. Vi har selvfølgelig forståelse for at Sundhedskontrollen sætter sikkerheden i top, men når reagererne ikke viser høje titre og der samtidig ikke er kliniske symptomer i besætningen, kan det godt diskuteres om Sundhedskontrollen er for forsigtig.

Sædfordeling

Vi hører ingen bemærkninger omkring sædfordeling til opformering. Det tager vi som udtryk for der er tilfredshed med den nuværende ordning.

Vi har bemærket, at Ornestation Mors nu også tilbyder sæd fra to andre avlsselskaber. Man kan jo gisne hvordan de vil markedsføre de tre produkter. Hvordan prissættes de i forhold til hinanden og anbefaler de nogen fremfor andre??

Afslutning (formandens formulering)